

Sona Çarkez

Xocalı faciəsi təsadüfi hadisə deyildi. Bu 200 ildən artıq müddətdə davakar erməni millətçilərinin bizim xalqımıza qarşı yürütdüyü soyqırım və etnik təmizləmə siyasətinin tərkib hissəsidir. Xocalı dəhşətlərini törədənlər elə sandı ki, Azərbaycan xalqını qorxuda biləcəklər, lakin mübariz millətimiz öz suverenliyi uğrunda dəyanət numayiş elətdirib və elətdirəcək də.

İlham Əliyev

26 fevral 1992-ci il. Bəşər tarixində görünməmiş (faciə) soyqırım. Ana bətnindəki doğulmayan körpədən tutmuş ixtiyar qocayadək soydaşlarımızı vəhşiliklə süngülərə sancan, yadıqları yerdə oda-atəşə tutan ermənilər törətdikləri zülmün cavabını almalıdırlar. Xocalıda olanlar adı qırğın deyildi, yanıb kül olanların ah-naləsindən göyləri qaraldan müsibət idi. Xocalıda olanları canavar xislətli, vəhşi ürəkli ermənilər və onların müzdlü havadarları olan Rusiyanın 366-cı motoatıcı diviziyası həyata keçirə bilmədi. Bu acı Qarabağ müharibəsinin ən dəhşətli səhifələrindəndir. Bu soyqırımı nəticəsində Azərbaycan xalqı minlərlə şəhid verdi. 25-dən 26-na keçən gecə Xocalıya hücum qəflətən başlayır və toplardan, ağır artilleriyadan atəşə tutulur. İnsanlar şirin yuxuda iken evlərə od vurulur. Səhərə qədər yanan şəhər obaşdan - 5 radələrində tam atəşə bürünür. Gecəyənən ayağı yer tuta bilən hər kəs qar-borana baxmadan dağa-daşa üz tutub düşür yollara. O gecə saxtadan büz üzərində donub qalanların gözləri açıq qalır, çünki onlar yerdən də, göyden də kömək umurdular, imdadlarına çatacaq

XOCALI SOYQIRIMI - ƏSRİN FACİƏSİDİR

olanları dörd gözlə gözləyirdilər. Bu ağlasığmaz mənzərə önündə insan lal olmaq istəyir, səbələri çarxıma çəkilir və düşünür ki, ya ölməliyə, ya bu qisası düşməndən almalıyıq...

Hər tərəfdən mühasirəyə alınmış xocalılar qaçmağa çəhd etsələr də gülləbarana rast gəlib, dağda, dərədə donub qalır və ya əsir götürülür, işgəncəyə məruz qalırdılar. Şəhərdəki od-alovdan qaçıb Ağdama çatmaq ümidi ilə çırpınan xocalılardan 2.500 nəfərinin 613-nü yollarda şəhid edib bir ələsini də yaramışdılar və ya öz doğmalarının gözü önündə döyüb əsir götürmüşdülər. Kimsinin bacısı, kimsinin qızı, gəlini, oğlu, qardaşı gözü önündə başı kəsilərək öldürüldü. O hadisələr zamanı dəli olan iki qadının taleyini, qəzetçi Əntiqə Qonaq qələmə almışdı Dəhşətli yazı idi. XX əsrin ən qanlı, ən dözülməz, ən acı reallıqlarını, günahsız qanlarını, vaxtsız ölümlərini, işgəncələrini və ezablarını Azərbaycanın Xocalısı üzərinə tökülmüş qan ləkəsi kimi alınma yazdı, taleyinə qəbul etdi...

Lakin Azərbaycan xalqı bu ləkəni üzərindən ata biləcək - siləcək. Günəş ləkə götürməz. "İt hürər, kəvan keçər", demiş atalar. İtlər mütləq Ramil və Mübariz kimi oğullarımız gücünə gə-bərdiləcək...

Bəli, biz öz Vətənimizdə torpaq itirdik. Qürur yerimiz olan Şuşaya gedən bir yol da Xocalıdan keçirdi. Ermənilərin gözüne girirdi bu yol. Çünki bu yol Ağdama, Əsgərana, Xankəndiyə gedirdi. Əzəli torpaqlarımıza yiyəlik etmək həvəsi bu qanqənələrin ömür boyu ən ümdə arzuları olub və bu arzularını gözlərində qoymaq üçün birlik və düşüncə gərəkdir. Bir nöqtəyə vurulmalıdır çəkic...

Xocalılar yandırıldı, külləri göyə sovruldu bəziləri bir təhər özlərini Ağdama çatdıra bildi, bəziləri işə yarı yol, yarı mənzil oldu. Seyriçə mövqedə olan o vaxtki sərişsiz respublika rəhbərləri gecikdi və xocalılar unuduldu sanki. Tarixdə baş

verən fəlakətlər, o dövrdəki çəkişmələr, heç yere sığmayan cinayətlər, qanunsuzluqlar, düşməne fürsət idi. Bu acı, qanlı-qadalı dava sözün ən böyük mənasında soyqırımı yalnız Azərbaycanda yaşayanlara qarşı törədilmiş cinayət deyildi, bu bütün Dünya Azərbaycanlılarına, və böyük Türk dünyasına ünvanlanmış qenosid siyasəti idi. Bizlər bunu bir an belə unutmamalıyıq və dünyaya çatdırmalıyıq - karların qulağını, korların gözlərini açmalıyıq, çünki bəşər övladı belə vəhşilik görməmişdir...

Əgər Belarus Respublikasının - Smolensk şəhəri yaxınlığındakı Xatın meşəsində 1941-ci ildə Polşa əsgər və zabitlərindən olan 11 min hərbi əsirin güllələnməsi (alman faşistləri tərəfindən) slavyanlara qarşı soyqırımı hadisəsinin 1 hissəsi idisə, Xocalıda olanlar ermənilərin türk xalqına, o cümlədən azərbaycanlıların dinc əhəlisinə qarşı ən amansız soyqırımının əsas tərkib hissəsi və qanlı səhifəsi hesab edilə bilər. Bu hadisələrin qiymətinin verilməsini tələb edən ümumilli liderimiz Heydər Əliyev bəyan edərək göstərirdi ki, bu, XX əsrin ən böyük bəlası və faciəsidir. Xocalıda qəddarlıqla baş verənlərə qiymət verilməlidir ki, Yer kürəsinin heç yerində bir daha belə qan tökülməsin, soyqırım törədilməsin. Bu müsibətlər dünyanın hər yerinə olduğu kimi çatdırılmalıdır.

Özlərini demokrat kimi təqdim edib, əslində öz siyasi maraqlarını gerçəkləşdirən böyük dövlətlər bu qətləmi qəbul edib, tanıyıb, onun günahkarlarını cəzalandırmaq yolunu tutmaq əvəzinə bu gün əli xocalıların qanına batın Ermənistan iqtidarını həm dəstəkləyir, həm də maliyyələşdirir. Ona görə də biz ikili standartların daşıyıcıları olandan ədalət tələb etməklə yanaşı, həm də öz haqqımızı dünyaya qəbul etdirmək üçün başladığımız "Xocalıya ədalət" çağırışını bir an da olsun gecikdirməməli, əksinə Xocalı həqiqətlərini çağırışa çevirməliyik.

XOCALI FƏRYADI

Azərbaycan Respublikasının birinci xanımı, qeyrətli azərbaycan qadını Mehriban xanım Əliyevanın və böyük işlərə imza atan Leyla Əliyevanın, Xocalıya ədalət kompaniyasına hər bir azərbaycanlı ürəyi ilə qoşulmalıdır.

Xocalı! Adından sinəm göynədi,
Acı dişə dönüb dili çeynədi.
Fələyin yazısı qara gələydi,
Görən o bildimi o gün neynədi?

Güllələr saplandı qəfil köksünə,
Torpağ tonqal kimi alışıb yandı...
O bölgə illərdir inləməkdədir,
Ruhlar qan ağlayır, yurdlar virandı.

Bu nə faciədir nə də hadisə,
Bu zulum daşdır sonsuz biçimdə.
Sağalmaz yaradır, qara sancıdır
Göynəyir vaxt-bivaxt mənim icimdə.

İnsanlığa ayıb törətdi yağı,
Söndürdü gur yanan min-min ocağı.
Qisas qiymətə qalmaya gərəkdir,
Birləşib düşməne çəkək göz dağı...

Bağlayıb qan verən yaralarımı,
Gəlmişəm sizinlə bölüşəm bir az.
Xocalı silinib bu yer üzündən
Allahım bu dərdi ətəyinə yaz.

Yaz bəlkə bu dərdə dərman bulaq biz,
Yoxsa ruhlar bizi dara çəkəcək...
Yaz düşmənin gözü bozara bəlkə,
Hər kəs əkdiyini bir gün biçəcək...

Çəliyi yanına düşən o qocca,
Gecələr aramsız yuxuma gəlir...
Qundaqda boğulan görpə qızıcağaz
Sağalmaz yara tək bağrımı dəlir.

Muradin taleyi çıxmaz yadımdan,
Yaxşı ki, yarası qasnaq bağladı.
Xocalılar yanıb kül olan gündü,
Buludlar başına qara bağlayıb
Göylər həftələrlə dolub ağladı,
Göylər həftələrlə dolub ağladı...